

ІНФОРМАЦІЯ

RECENZJA KSIĄŻKI MAŁGORZATA FRANC «DOSTRZEGANIE PROBLEMU. ROZWIĄZYWANIE PROBLEMU. ĆWICZENIA WARSZTATOWE», WYDAWNICTWO BEZKRESY WIEDZY, 2016)

**(recenzja na книгу Малгожати Франц «Сприйняття проблеми.
Вирішення проблеми. Тренувальні вправи»,
видавництво «Wydawnictwo Bezkrusy Wiedzy», 2016 р.)**

Książka autorstwa Małgorzaty Franc «*Dostrzeganie problemu. Rozwiązywanie problemu. Ćwiczenia warsztatowe*» obejmuje 145 stron. Składa się z Wprowadzenia (s. 5-7), dwóch rozdziałów (I. Heurystyka, s.8-81; II. Twórcze rozwiązywanie problemów, s. 82-135) oraz Zakończenia (s. 136-138) i Bibliografii (s. 139-145).

Rozdział pierwszy (I. Heurystyka) Autorka podzieliła na dwa podrozdziały. Pierwszy podrozdział (I.1. Rodzaje heurystyk) poświęcony jest trzem rodzajom heurystyk: heurystyce refleksyjnej, pragmatycznej i informatycznej. Opisując heurystyki dokonano prezentacji teorii wybranych autorów, znanych i cenionych metod pragmatycznych, strategii informatycznych i algorytmów. Drugi z podrozdziałów (I.2. Działy heurystyki) dotyczy głównie zagadnienia treningu twórczości, należącego do działu: Podstawy heurystyki.

Drugi z rozdziałów (II. Twórcze rozwiązywanie problemów) składa się z czterech podrozdziałów. Podrozdział pierwszy (II.1. Dostrzeganie problemu) opisuje etap twórczego rozwiązywania problemu zwany jego dostrzeganiem, poszukiwaniem, identyfikowaniem oraz jego czynności umysłowe (odkrywanie problemów, formułowanie pytań, reformułowanie pytań) i mechanizmy (ciekawość poznawczą, motywację immanentną, wrażliwość na problemy). W podrozdziale drugim (II.2. Ćwiczenia dostrzegania problemu) zaprezentowano ćwiczenia warsztatowe służące kształceniu i rozwijaniu umiejętności dostrzegania problemów. Podrozdział trzeci (II.3. Rozwiązywanie problemu) zawiera informacje o twórczym rozwiązywaniu problemów głównie w kontekście technik służących temu etapowi procedury rozwiązywania problemów. W podrozdziale czwartym (II.4. Ćwiczenia rozwiązywania problemu) zaprezentowano ćwiczenia warsztatowe służące kształceniu i rozwijaniu umiejętności rozwiązywania problemów.

Książka jest wewnątrznie skonstruowana poprawnie. Kolejne części są powiązane z sąsiadującymi z nimi, a ich usytuowanie jest logiczne i sensownie uzasadnione. Bibliografia jest liczna (obejmuje 105 pozycji), krajowa i zagraniczna, bogata (zawiera pozycje zwarte, redagowane, słowniki). Autorka skorzystała również z 5 stron internetowych i 4 dokumentów.

Prezentowana książka ma charakter poglądowy i metodyczny. Intencją Autorki jest upowszechnianie znaczących i ważkich idei związanych z twórczym rozwiązywaniem problemów oraz edukacją na rzecz rozwijania i kształcenia umiejętności potrzebnych w twórczym rozwiązywaniu problemów. Autorka wychodzi bowiem z założenia, że «Wykształcenie, jak wiadomo, nie musi ściśle

pokrywać się z rodzajem wykonywanej w przyszłości pracy, zwłaszcza, że obecnie w krajach wysoko rozwiniętych pracę zmienia się dość często, a zawód – kilka razy w życiu. *Nabycie kompetencji innowacyjnych, w tym szczególnie umiejętności przydatnych w twórczym rozwiązywaniu problemów, może być szansą na pogłębienie wiedzy w wybranej dziedzinie przez studenta, na ogólny jego rozwój osobowy, a także przygotowaniem do podjęcia samodzielnego życia, w tym szczególnie w zakresie możliwości utrzymania się z pracy bądź dokonywania płynnych zmian środowiska pracy i zawodów»* (s. 7).

Przedstawione treści teoretyczne, będące namiastką współczesnej wiedzy o twórczym rozwiązywaniu problemów, pochodzą głównie z pozycji książkowej Małgorzaty Olczak: «Jakość dostrzegania problemów i zadań poznawczych – istotny czynnik wychowania do twórczości. T3/ZOOM techniką wspomagania rozwoju myślenia twórczego uczących się» (Łódź 2013, Wydawnictwo Politechniki Łódzkiej). Mają – jak sama Autorka wzmiankuje (s.6) – jedynie zachęcić czytelników do obszerniejszego zapoznania się z literaturą przedmiotu. O zalecie tego opracowania mają zaś świadczyć ćwiczenia.

Autorka opracowała dwa zestawy ćwiczeń odpowiadające kolejno występującym po sobie fazom twórczego rozwiązywania problemów: «dostrzeganie problemu», «rozwiązywanie problemu». Ćwiczenia warsztatowe służą rozwijaniu i kształceniu umiejętności dostrzegania i rozwiązywania problemów. Prezentowane zestawy ćwiczeń warsztatowych mogą uchodzić za swoiste treningi twórczości.

Treści teoretyczne przedstawiono krótko. Myśl przekazana jasno, czytelnie. Pozwala to nieobeznanim w tematyce czytelnikom szybko zapoznać się z problematyką twórczego rozwiązywania problemów. Zaletą książki są ćwiczenia warsztatowe. Ćwiczenia te można rozwiązywać samodzielnie, gdy chce się zwiększyć swój potencjał twórczych umiejętności, jak również na zajęciach w tym celu prowadzonych. Ćwiczenia są urozmaicone pod względem trudności, wielowątkowe (posiadają wersje).

Książka: *Dostrzeganie problemu. Rozwiązywanie problemu. Ćwiczenia warsztatowe* Małgorzaty Franc to interesująca pozycja dla osób związanych z kształceniem dyspozycji twórczych, głównie umiejętności dostrzegania i rozwiązywania problemów. Wartością jej jest możliwość bezpośredniego zastosowania ćwiczeń w toku kształcenia dyspozycji twórczych. Może stanowić także materiał do modyfikacji ćwiczeń lub stać się inspiracją do samodzielnego projektowania podobnych ćwiczeń przez prowadzących zajęcia twórcze.

Z tego powodu rekomendujemy książkę do wnikliwego z nią zapoznania się.

Ołena Aniszchenko, doktor habilitowany w dziedzinie nauk pedagogicznych, profesor

Olga Banit, doktor nauk pedagogicznych
(Wydział Andragogiki, Instytut Kształcenia Nauczycieli i Oświaty Dorosłych
Narodowej Akademii Nauk Pedagogicznych Ukrainy (Kijów))